

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/170/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115229007
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 01. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8115229007.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Elišky Wagshalovej v spore žalobcu: Z. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom K., J. X, zastúpený: JUDr. Jozef Krenický, advokát so sídlom v Prešove, Hlavná 29 proti žalovanej: S. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom K., S. X, o manželské výživné, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 22. 06. 2016, č. k. 11C/474/2015-78 takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrdzuje sa rozsudok okrem výroku o čiastočnom zastavení konania.

Náhrada trov odvolacieho konania sa stranám nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom zamietol návrh žalobcu, ktorým sa domáhal určenia manželského výživného vo výške 200 Eur mesačne. Konanie o zaplatenie manželského výživného nad sumu 200 Eur mesačne zastavil a vyslovil, že účastníci nemajú nárok na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na ust. §§ 71 ods. 1, 2, § 75 ods. 1, 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že účastníci uzavreli manželstvo dňa XX. XX. XXXX a od XX. XX. XXXX spolu nebývajú. V čase vyhlásenia rozsudku bolo ich manželstvo rozvedené, ale nie právoplatne. Žalovaná opustila rodinu, býva so svojim priateľom z dôvodu, že v manželstve nebola šťastná, u manžela nenachádzala pochopenie. V práci bola veľmi vyťažená, v dôsledku čoho začala mať zdravotné problémy, a preto zmenila zamestnávateľa a od 01. 10. 2015 pracuje ako účtovníčka u nového zamestnávateľa s príjmom 691,54 Eur netto (mzdový list z č. I. 15 spisu). Žalobca v roku 2007 prekonal infarkt, od XX. XX. 2008 je invalidným dôchodcom so 41 % poklesom pracovnej schopnosti. Od 01. 01. 2015 bol žalobcovi zvýšený invalidný dôchodok na sumu 202 Eur mesačne a jeho pravidelnými výdavkami je príspevok na úhradu za byt, v ktorom ostal bývať aj s dvoma plnoletými deťmi pochádzajúcimi z manželstva. Byt patrí do bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov, v úhrne ide o platbu 168,48 Eur, z čoho žalobca uhradza 1/3, t. j. 56,16 Eur. Prispieva aj sumou 15 Eur na internet a TV. Výdavky na lieky mesačne predstavujú 10 Eur. Žalovaná žije v podnájme s priateľom, ktorý pre zdravotné problémy je bez príjmu. Za podnájom platí len žalovaná sumu 280 Eur mesačne, čo potvrdil aj svedok, jej druh P. U.. Žalovaná má výdavky súvisiace so psom, navyše trpí astmou a drží bezlepkovú diétu. Účastníci mali dva spoločné účty, na ktoré vkladala finančné prostriedky len žalovaná. Na jednom účte bola podľa žalobcu suma 800 Eur, ktorú žalobca minul po odchode žalovanej zo spoločnej domácnosti. Z druhého účtu žalovaná vybrala 5 000 Eur, žalobca 2 000 Eur a tieto peniaze má uložené. Žalobca síce tvrdil, že mali ešte spoločné peniaze 300 000 Sk, ktoré im obom darovali rodičia žalovanej, avšak jeho tvrdenia žalovaná rozhodne poprela s tým, že peniaze boli darované výlučne jej; doložila pritom aj čestné vyhlásenie svojich súrodencov, ktorí to

potvrdili. Peniaze sa podľa tvrdenia žalovanej spotrebovali, boli použité na rekonštrukciu bytu účastníkov, ohľadom ktorej žalovaná doložila faktúry v hodnote 52 494,50 Sk a 4 802 Sk a príjmové pokladničné doklady preukazujúce ich úhradu.

3. Žalobca má ukončené stredoškolské odborné vzdelanie a v minulosti pracoval ako nástrojár. Súd požiadal o súčinnosť aj Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny K., ktorý mu poskytol informácie, že žalobca bol vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie dňa 24. 06. 2009 na vlastnú žiadosť. Za obdobie od 01. 10. 2015 (teda ešte pred podaním návrhu) úrad eviduje 3 pracovné ponuky - telefonista, obchodný zástupca a správca parkoviska. Súd sám si preveril množstvo pracovných ponúk na trhu práce a zistil, že napr. spoločnosť M. ponúka prácu vyslovene pre invalidných alebo čiastočne invalidných dôchodcov týkajúcu sa výroby a montáže káblových zväzkov a konektorov do svetiel motorových vozidiel s príjmom 500 - 600 Eur brutto. Zaujímavú pracovnú ponuku s atraktívnym finančným ohodnotením ponúka aj spoločnosť E. vo funkcii montážneho pracovníka a voľné je aj miesto predavača - pokladníka v U. K..

4. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca má v súčasnosti minimálny príjem, ale je nepochybné, že nemá snahu nájsť si zamestnanie. Už niekoľko rokov (po infarkte) žalobca si zvykol na stav, že celú domácnosť a zabezpečenie rodiny financovala výlučne žalovaná, ktorá mu to tolerovala, a to aj v čase, keď už zdravotný stav žalobcu bol stabilizovaný. Žalobca má stanovený pokles pracovnej schopnosti od roku 2008 o 41 %, pričom sám uviedol, že mohol by vykonávať aj profesiu nástrojára, ktorým bol pred ochorením, ale mohol by pracovať aj ako predavač a podľa súdu tiež ako telefonista alebo správca parkoviska. Nie je rozhodujúci reálny príjem žalobcu, ale to, aký príjem by mohol dosahovať. Súd mal za preukázané, že žalobca, ak by mal skutočne záujem zamestnať sa, mohol tak urobiť a keďže sám zamestnanie si nehľadal, hoci podľa zistenia súdu boli v ponuke pracovné miesta, ktoré mohol vykonávať, potom nemá nárok žiadať od manželky platenie výživného. Aj keď žalobca by zarábala len minimálnu mzdu, potom príjem žalovanej by bol vyšší len o 100 Eur, pričom výdavky na strane žalovanej sú podstatne vyššie ako u žalobcu. V danej veci je právne irelevantné, že žalovaná opustila žalobcu a žije v inom vzťahu, potrebné je tento stav prijať, lebo nikoho nemožno nútiť, aby zotrval v manželskom spoluzití, v ktorom je dlhodobo nespokojný a má výhrady voči správaniu partnera, čo je aj prípad účastníkov. Súd nezohľadňoval pri pomeroch žalovanej, že mala darované aj finančné prostriedky, lebo tie patria do jej výlučného vlastníctva, ako to vyplýva z čestných prehlásení súrodencov žalovanej (je to napokon aj logické, keďže išlo o dar od rodičov). Za takých okolností a po zohľadnení skutočností, že žalovaná nedosahuje vysoký mesačný zárobok a má pomerne vysoké výdavky, súd považoval za právne dôvodné návrh žalobcu ako neopodstatnený zamietnuť.

5. Výrok o trovách konania súd odôvodnil ust. § 142 ods. 1 O. s. p.. Náhradu trov konania si uplatnil len žalobca, ktorý bol v konaní neúspešný, a preto mu náhrada trov konania neprislúcha.

6. Proti tomuto rozsudku, proti zamietavému výroku a proti výroku o náhrade trov konania podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca namietajúc, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že v skutočnosti medzi stranami sporu bola dohoda, že vzhľadom na príjem žalovanej u pôvodného zamestnávateľa, kde pracovala väčšiu časť počas trvania manželstva, sa žalobca vzhľadom na svoj nepriaznivý zdravotný stav bude starať o domácnosť. Pokiaľ žalovaná neudržiavala mimomanželský vzťah, tento stav jej vyhovoval a manželia akceptovali svoje úlohy v rámci manželského spoluzitia. Nie je pravdou, že žalobca nemá snahu zamestnať sa a že mu to v súčasnosti vyhovuje. V dôsledku infarktu a v súvislosti so znížením výkonnosti srdcového svala, kedykoľvek pri zvýšenej záťaži mu hrozí srdcový záchvat. Často sa zadýchava, a to nielen v dôsledku fyzickej záťaže, ale aj v prípade vystavenia sa psychickému vypätiu. Manuálna práca je preňho nevykonateľná, hoci spĺňa podmienky, ktoré zamestnávateľa určujú pre zamestnanie osôb so zdravotným postihnutím. Žalobca nie je ani vhodnou osobou na pozíciu telefonistu či správcu, lebo obtiažne formuluje svoje myšlienky, pod tlakom sa uňho prejavuje rečová vada, v dôsledku čoho nie je schopný vykonávať pracovné činnosti spojené s komunikáciou s tretími osobami, je si vedomý svojich hendikepov, a preto nevyhľadával pracovné ponuky, ktoré by mohli ohroziť nielen jeho zdravotný stav, ale i život. Odhliadnuc od skutočnosti, že podľa Zákona o rodine si manželia majú byť verní, žalovaná sa dobrovoľne vzdala pôvodného zamestnania, v ktorom dosahovala nadštandardný príjem a prijala zamestnanie s nižším príjmom (o polovicu nižším oproti priemernému zárobku v predchádzajúcom zamestnaní). Tento znížený príjem nepoužíva na financovanie potrieb domácnosti, ale výlučne na úhradu nákladov, ktoré by jej nevznikli, pokiaľ by žili so žalobcom v spoločnej domácnosti. Aj súčasný partner žalovanej má zdravotné

problémy, v dôsledku ktorých nemá žiaden príjem a všetky jeho potreby financuje výlučne žalovaná. Žalobca je toho názoru, že je hrubo v rozpore s dobrými mravmi, aby finančné prostriedky, ktoré by mohli a mali byť použité na výživu oprávneného manžela, sú vynakladané na úhradu bytových a iných potrieb druhu žalovanej, ktorý nemá žiaden príjem, so žalovanou žije len v mileneckom vzťahu, pričom žalovaná so žalobcom bola vo vzťahu manželskom. Preto, ak si aj žalovaná svoj život zariadila akokoľvek, nesmie byť tým dotknutý na svojich právach žalobca. Navrhol, aby odvolací súd v napadnutej časti rozsudok zmenil a zaviazal žalovanú platiť manželské výživné vo výške 200 Eur mesačne. Alternatívne navrhol rozsudok v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové konanie.

7. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadrila.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že rozsudok je vecne správny.

9. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej na zistený skutkový stav aplikuje príslušné právne predpisy. Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

10. Súd prvej inštancie rozhodol na základe skutkového stavu, ktorý má oporu vo vykonanom dokazovaní. Vo vzťahu k právnemu posúdeniu veci odvolací súd považuje odôvodnenie preskúmaného rozsudku za vecne správne a osvojuje si ho. V priebehu odvolacieho konania nedošlo k zmene skutkového stavu ani k právnemu posúdeniu veci. Na zdôraznenie správnosti a v súvislosti s odvolacími dôvodmi odvolací súd len na doplnenie v zmysle § 387 ods. 2 CSP konštatuje:

11. Podľa § 71 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), manželia majú vzájomnú vyživovaciu povinnosť. Ak jeden z manželov túto povinnosť neplní, súd na návrh niektorého z nich určí jej rozsah tak, aby životná úroveň oboch manželov bola v zásade rovnaká. Pri rozhodovaní o určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliadne na starostlivosť o domácnosť.

12. Podľa § 75 ods. 1 a 2 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

13. Pri rozhodovaní o určení manželského výživného sa na strane povinného preskúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Žalovaná v konaní predložila doklady o svojom príjme, ktorý je vo výške 691,54 Eur netto mesačne. Žalovaná z dôvodu vyťaženia v predchádzajúcom zamestnaní a z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu zmenila od 01. 10. 2015 zamestnanie a v súčasnosti pracuje ako účtovníčka v spoločnosti K. s. r. o.. Uvedenú skutočnosť nie je možné nijako pripisovať na ťarchu žalovanej, ktorá s pribúdajúcim vekom, z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu zmenila zamestnanie, chrániac si svoje zdravie. Žalovaná zo svojho príjmu sama uhrádza podnájom (280 Eur mesačne) v byte, v ktorom žije s priateľom, ktorý pre zdravotné problémy je bez príjmu, pričom rovnako ako žalobca, aj žalovaná má zdravotné problémy (trpí astmou a drží bezlepkovú diétu).

14. Na strane oprávneného zákon ustanovuje hľadisko odôvodnenosti potrieb. Odôvodnenosťou treba rozumieť určenie životných nákladov, ktorých úhradu možno požadovať v rámci plnenia vyživovacej povinnosti. Vo všeobecnosti za opodstatnené potreby z hľadiska vyživovacej povinnosti je možné považovať náklady spojené s výživou, ošatením, bývaním, starostlivosťou o zdravie, ako aj náklady súvisiace s kultúrnym a športovým vyžitím a záujmami. V súvislosti s pravidelnými mesačnými výdavkami žalobca uviedol, že tieto predstavujú: náklady na úhradu za byt (patriaci do BSM účastníkov) vo výške 1/3, v ktorom I býva aj s dvoma plnoletými deťmi pochádzajúcim z manželstva. V úhrne ide o platbu 168,48 Eur, z ktorej žalobca uhrádza 1/3, čo predstavuje 56,16 Eur mesačne, tiež prispieva sumou 15 Eur na internet a TV. Ďalšie jeho výdavky predstavujú náklady za lieky 10 Eur mesačne. V tejto

súvislosti je potrebné poukázať na to, že aj keď príjem žalobcu predstavuje len invalidný dôchodok, nie je rozhodujúci reálny príjem žalobcu, ale skutočnosť, aký príjem mohol žalobca dosahovať, ak by mal záujem skutočne zamestnať sa. Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca si sám zamestnanie nehľadá, hoci podľa zistenia súdu sú v ponuke na trhu práce pracovné miesta, ktoré žalobca by aj s prihliadnutím na pokles jeho pracovnej schopnosti (o 41 %) mohol vykonávať.

15. Zákon o rodine vyžaduje, aby životná úroveň manželov bola zásadne rovnaká. Berúc do úvahy vyššie uvedené osobné a majetkové pomery každej zo strán súd nemá za to, žeby v životnej úrovni oboch manželov boli také zásadné rozdiely, ktoré by spravodlivo odôvodňovali uloženie povinnosti platiť manželské výživné. Žalobca ako invalidný dôchodca so 41 % poklesom pracovnej schopnosti, má príjem vo výške 202 Eur mesačne, z čoho uhrádza bežné výdavky na bývanie, ošatenie, stravu, drogériu a náklady za lieky. Žalovaná má tiež zdravotné problémy, je zamestnaná ako účtovníčka a rovnako ako žalobca uhrádza výdavky spojené s bývaním, cestovné, ošatenie, stravu, drogériu a pod., pričom jej náklady na bývanie sú podstatne vyššie ako u žalobcu.

16. Žalobca v odvolaní tvrdí, že pre zdravotné problémy nemôže vykonávať práce ani na pozíciách telefonistu, obchodný zástupca z dôvodu, že nie je schopný vykonávať pracovné činnosti spojené s komunikáciou s tretími osobami (pod tlakom sa u neho prejavuje rečová vada). Odvolací súd sa s týmto tvrdením žalobcu nestotožňuje, nakoľko žalobca je invalidným dôchodcom so 41 % poklesom pracovnej schopnosti, ako to vyplýva z rozhodnutia Sociálnej poisťovne č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 10. 11. 2008. Súd je toho názoru, že ak by žalobca vyvinul snahu zamestnať sa, jeho príjem, spolu s príjmom z invalidného dôchodku by bol porovnateľný s príjmom žalovanej.

17. Odvolací súd sa teda stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie, že žalobca nepreukázal oprávnenosť uplatneného nároku v zmysle Zákona o rodine a neunesol dôkazné bremeno o svojich tvrdeniach.

18. Záverom odvolací súd dodáva, že zásada rovnakej životnej úrovne manželov sa nemusí uplatniť, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi. Manželstvo okrem svojej právnej stránky je založené na určitých morálnych a etických pravidlách, ktorých dodržiavanie sa sleduje aj v rámci majetkových vzťahov súvisiacich s manželstvom. Práve z tohto dôvodu môže byť rozpor s dobrými mravmi zreteľnejší ako pri iných druhoch vyživovacej povinnosti. Pri určení toho, čoby sa dalo považovať za rozpor s dobrými mravmi, možno vychádzať zo Zákona o rodine, ktorý ustanovuje povinnosť manželov žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie. V danom prípade žalovaná vo svojom písomnom vyjadrení, ako aj výpoveďou na pojednávaní preukázala, že v manželstve nebola šťastná, k tomu sa pridružili aj problémy v predchádzajúcom zamestnaní, kde bola psychicky a fyzicky veľmi vyčerpaná, zhoršil sa jej zdravotný stav a po príchode domov, necítila žiadnu podporu u žalobcu, s ktorým, keď chcela v manželstve riešiť nejaký problém, nenachádzala u neho pochopenie a žalobcu jedine zaujímal príjem žalovanej zo zamestnania. Z dôvodu pracovnej vyťaženia zmenila zamestnanie, pre rozpory v manželstve sa odsťahovala sa od žalobcu do podnájmu, ktoré skutočnosti nijako nemožno subsumovať ako rozpor s dobrými mravmi.

19. V tejto súvislosti odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že je právne irelevantné, že žalovaná opustila žalobcu a žije v inom vzťahu, potrebné je tento stav prijať ako skutočnosť a nemožno ho vyhodnotiť tak, že výdavky žalovanej súvisiace s touto zmenou si zavinila sama. Nikoho nemožno nútiť, aby zotrval v manželskom spoluzití, v ktorom je dlhodobo nespokojný a má výhrady voči správaniu partnera, čo je aj prípad strán sporu.

20. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené dôvody rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny s osvojením si odôvodnenia zo strany súdu prvej inštancie potvrdil (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

21. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 256 ods. 2 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalobca v odvolacom konaní úspech nemal a úspešnej žalovanej žiadne trovy nevznikli.

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).